

O GÜN DÜNYANIN GÖZÜ KULAĞI PARİS'E ÇEVİRİLDİ

Mithat BEREKET

Khas Pusula akademisi

Henüz hala taze... Bıraktığı izler hemen her yerde...

Veee...

Görünen o ki, bu olayın tortuları daha uzun süre silinmeyecek...

Aksine bu izler, ne yazık ki, yeni yeni sorunlar; yeni yeni "düşmanlıklar", doğuracak.

Neden mi bahsediyoruz?

Merkezi Paris'te bulunan ve sadece Fransa'da değil; tüm dünyada artık "klasik" bir "eser" olarak kabul gören, ünlü Mizah Dergisi Charlie Hebdo'nun bürosuna 7 Ocak'ta yapılan saldırıdan ve orada yaşanan katliamdan, tabii ki...

7 Ocak Çarşamba günü Şerif ve Said Kouachi adlı Cezayir asıllı iki kardeş Charlie Hebdo'nun binasına saldırı düzenlemişti. Saldırıda 12 kişi ölmüştü.

Bu katliamla, akıllarınca, dergide daha önce yayınlanan “alaycı” Muhammed karikatürlerinin hesabını soruyorlar; bir nevi öğ alıyorlardı. 80 küsur yaşındaki Georges Wolinski gibi ünlü karatüristleri ve İslam'ı sorgulayan Avrupalıları, sözde, bu şekilde, cezalandırıyorlardı... Kouachi kardeşler, oradan ellerini kollarını sallaya sallaya kaçtılar.

Bu olayın hemen ardından, Amedy Coulibaly'nin Paris'in Doğusu'nda bir Yahudi Gıda Marketi'ne (Kosher Grocery Store) saldırıp 20 kadar müşteriyi rehin tuttuğu haberi bomba gibi patladı. Coulibaly, Fransız vatandaşıydı; ama, hapisteyken Kouachia kardeşlerle tanışmış ve daha sonra, İslami gruplar yardımıyla hep beraber Yemen'deki bir kampta silah eğitimi almışlardı. Kısacası, Coulibaly, Kouachi kardeşlere destek olmak amacıyla, bir Yahudi marketini basıp kendisine direnen 4 kişiyi oracıkta öldürmüştü ve geri kalanları da rehin almıştı...

Fransız polisinin artık canına tak etmişti. Kouachi kardeşler, olaydan 3 saat sonra, saklanmak için girdikleri bir matbaaya düzenlenen bir operasyonla öldürüldüler... Orada rehin aldıkları bir adamsa Fransız Özel Harekatçıları tarafından kurtarıldı.

Coulibaly'nin rehinelere beklediği Yahudi gıda marketine de operasyon düzenlendi. Coulibaly öldürüldü. Diğer rehinelere kurtarıldı.

Daha sonra, Charles Hebdo'ya yapılan saldırıyı El Kaide'nin Yemen'deki kolu üstlendi. Coulibaly'ninse İŞİD'a ve lideri Ebubekir El-Bağdadi'ye bağlı olduğu, kendisi henüz hayattayken kaydedilmiş; daha sonra da birileri tarafından servis edilmiş video görüntülerinde, bizzat Coulibaly tarafından, tüm açıklığıyla anlatılıyordu. Fransız polisi derhal, Amedy Coulibaly'nin imam nikahlı karısı Hayat Boumeddiene'ı Coulibaly'nin suç ortağı olduğu gerekçesiyle aramaya başladı. Ancak kadının, olaydan 5 gün kadar önce, 2 Ocak'ta İstanbul'a; Sabiha Gökçen Havaalanı'na geldiği anlaşılıyordu. Hayat Boumeddiene, Türkiye'den de Suriye'ye geçmişti. Üstelik bu bilgi Türkiye Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından Fransız makamlarına iletilmişti bile...

Bu saldırılara tepki olarak, 12 Ocak Pazar günü 1 milyondan fazla insan Paris'te Cumhuriyet Meydanı'ndan Ulus Meydanı'na kadar yürüdü. Bu yürüyüşte sadece Hristiyan Fransızlar değil Avrupa'nın tüm ülkelerinden oraya akın etmiş Müslümanlar ve Yahudiler de vardı. Bu “tepki yürüyüşüne” katılan 40'dan fazla ülkeden gelen; farklı dinlere mensup liderler de oradaydılar... Başbakan Ahmet Davutoğlu, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu'yla aynı çizgide yürüdü. Onlarla birlikte yürüyen Almanya Başbakanı Angela Merkel'in yanındaysa Filistin Yönetimi Başkanı Mahmud Abbas vardı. Hepsi de kol kola girmişler, bu insanlık dışı saldırıyı kınıyorlardı.

O gün, gerçekten de, dünyanın gözü kulağı Paris'e çevrildi...

KUTUPLAŞMA ARTACAK

Ne olursa olsun, kesin olan birşey var ki, bu saldırı sonrasında Fransa'da ve hatta Avrupa'da zaten var olan toplumsal kutuplaşma daha da derinleşecek. Bunu görmek için falcı olmaya gerek yok... 7 Ocak 2015 tarihi, hem Avrupa'da Müslüman nüfusa sahip Batı ülkelerinde hem de Müslümanların çoğunlukta olduğu ülkelerde bir dönüm noktası olacak.

Son dönemde, kamuoyunda en çok tartışılan konu Fransa'nın çeşitli büyük şehirlerinin kenar mahallerinden; Fransa doğumlu Müslüman gençlerin (Banliyö Gençliği) Suriye cihat savaşçılarına katılmaları oldu. Bu katılımlarda özellikle Türkiye'nin rolü sık sık tekrarlandı.

Korkulan şey bu savaşçıların yavaş yavaş Fransa'ya dönmeleri ve ellerindeki tek “kariyer” olan “insan öldürme”, “silah kullanma” konusundaki tecrübelerini Fransa'ya taşımalarıydı.

Evet, ne yazık ki, Charlie Hebdo saldırısının Fransız kamuoyu tarafından İslamcılara mal edildiğini söylemek yanlış olmaz.

Fransa'nın diğer bir özelliği, başka Batı toplumlarında olmadığı kadar dinin tabu olmaktan çıkarılmış olmasıdır. Yani, “kutsal” addedilen değer ve tarihi figürlerle alay etme, bu konularda eleştirel bir söylem kullanma bu ülkede artık yerleşmiş bir kavram ve ifade özgürlüğünün temel taşlarından sayılmaktadır. İşte, dünyadaki bütün dogmalarla, bütün dinlerin beyin yıkayan hiyerarşileriyle ve bütün “kutsallıklarla” dalga geçmenin en önemli adreslerinden

biri de Charlie Hebdo. Kendini “sorumsuz dergi” olarak tanımlayan Charlie Hebdo, hiçbir kutsallığı göz ardı etmedi. Çok kızdırdı, çok güldürdü, Fransız toplumunun bütün katmanlarının kusurlarıyla ve kutsallıklarıyla bazen ince, bazen direkt esprilerle adeta dalga geçti; alay etti.

Saldırıların hemen ardından ülkenin bütün şehirlerinde toplanan yüzbinlerce insan “şimdilik” Fransız Müslümanlarını hedef göstermeden dayanışmalarını sergilediler. Fransız Müslümanları da gerek yürüyüşlerde gerekse çeşitli açıklamalarla saldırılarla aralarına net bir mesafe koydular.

Ancak “İslamofobi” kavramını bu kadar geniş yorumlayarak, bütün eleştirel söylemi ve mizahı, bu cinayetlerin ana sebebi olarak göstermek elbette toplumda tepkiye yol açıyor. Buradan kendine pay çıkaracak aşırı sağcı Hristiyanların oluşturduğu radikal gruplar kuşkusuz harekete geçecekler- ki hemen hemen her Avrupa ülkesinde böyle gruplar mevcut...

O zaman, kapımızı çalmakta olan bir “Dinler Savaşı”; bir “Medeniyetler Çatışması”yla mı karşı karşıyayız?...

ESKİMİŞ BİR SENARYO

Oysa, Avrupalılar bu filmi daha önce defalarca görmüşlerdi. Bunlar içinde en önemlilerinden biri kuşkusuz, Hollanda’da yaşananlardı... Bundan yaklaşık 10 yıl önce ünlü Hollandalı aykırı yönetmen ve yazar Theodoor (Theo) van Gogh, 2 Kasım 2004 sabahı Fas asıllı bir Hollanda vatandaşı olan Muhammed Bouyeri tarafından tabancayla öldürülmüş ve göğsüne de bıçakla bir not iliştilmişti. Notta, o günlerde Hollanda’da siyasette aktif biçimde yer alan, parlamento üyesi, Somali asıllı Hollandalı Ayaan Hirshi Ali olarak tanınan İslam karşıtı bir kadın yazara ölüm tehditleri yağdırılıyordu. Çünkü, aynı yıl Theo van Gogh, Hirsi Ali’nin yazdığı kısa bir filmin yönetmenliğini yapmıştı. “Teslimiyet”; (Submission) isimli bu kısa film İslamiyetin kadını aşağıladığını iddia ediyor ve bu dinin tüm mensuplarının; yani, tüm Müslümanların adeta, “barbar” birer “katil” olduklarını öne sürüyordu...

Doğal olarak, Avrupa’nın “Özgürlükler Nirvana”sı olarak bilinen ve pek çok siyasi sığınmacı için aranan bir “liman”; bir “kale” olarak görünen “mutlak özgürlükler” ülkesi Hollanda’da bu “tepkisel” filme gelen “tepkiler” de ele alındı. Hollanda’da o günlerde henüz azınlıkta bulunan; ama, Hollandalılar’dan daha

hızlı çoğalan “Faslı” toplumunun önde gelenlerine söz verildi. Hepsi de bu filmi, yazarını ve yönetmenini kınıyorlardı.

Ayaan Hirsi Ali, genç bir kızken Somali’de kızların yaşadığı “sünnet” olayına pek çok kez tanıklık etmiş, sıra kendisinin sünnet edilmesine gelince de ülkesinden kaçıp Hollanda’ya sığınmıştı. Oradaki, Müslümanlar bu “kız sünnetinin” İslamiyetle bir alakası olmadığını ve sadece Somali’ye özgü bir gelenek olduğunu söyledilerse de fark etmedi; Hirsi Ali’nin görüşleri değişmedi. Bunun üzerine film yayınlandıktan sonra Hirsi Ali, aldığı ölüm tehditleri üzerine, bir yerlerde saklanınca filmdeki argümanları savunmak da filmin yönetmeni, ünlü ressamın torunu Theo van Gogh’a kaldı.

Ancak, Theo bu işi oldukça ileri götürdü. Müslümanlarla birlikte katıldığı canlı yayınlanan bir televizyon programında domuzları çok sevdiğini; ama, bir domuzu olmadığını; şayet olsaydı, domuzuna mukakkak “Allah” adını koyacağını bile söyledi. Nasılsa, Hollanda’da “ifade özgürlüğü” vardı ve herkes her istediğini söyleyebilirdi.

Beklediği gibi, bu sözler ülkedeki Müslümanları (aralarında Türkler de var) ayağa kaldırdı. Sonunda, 26 yaşındaki Muhammed Bouyeri, bu ünlü aykırı yönetmenin hayatına son verdi. Bunun üzerine Hollandalılar ve Avrupalılar ifade özgürlüğünün gerçekten sınırsız olmasının gerekliliğini tartışmaya başladılar. Bir insanı vahşice katletmek kuşkusuz “barbarlık”tı; ama, her inanca ve o inancın “kutsal” saydığı değerlere de saygı göstermek lazımdı. Yani, aslında ifade özgürlüğü, kendi burnunun ucunda başlar ve başka insanların burunlarının ucunda biterdi. Dolayısıyla, ifade özgürlüğü var diye birine veya birilerine hakaret etmek özgürlüklerle bağdaşmayabilirdi. Onun da belli sınırları olmalıydı...

İşte, Paris’te 12 insanın hunharca öldürülmesi de kuşkusuz büyük ve vahim bir yanlıştı. Ancak şimdi, Hristiyan, Müslüman veya Yahudi; inanan inanmayan tüm Avrupalılara zor bir görev düşüyor...

Herhangi bir ırkçılığa prim vermeden sadece ve sadece insani değerler etrafında kenetlenilebilir...

Bu değerleri ortaya çıkarabilmek...

Bu işin, başka da bir “çare”si yok gibi görünüyor...